

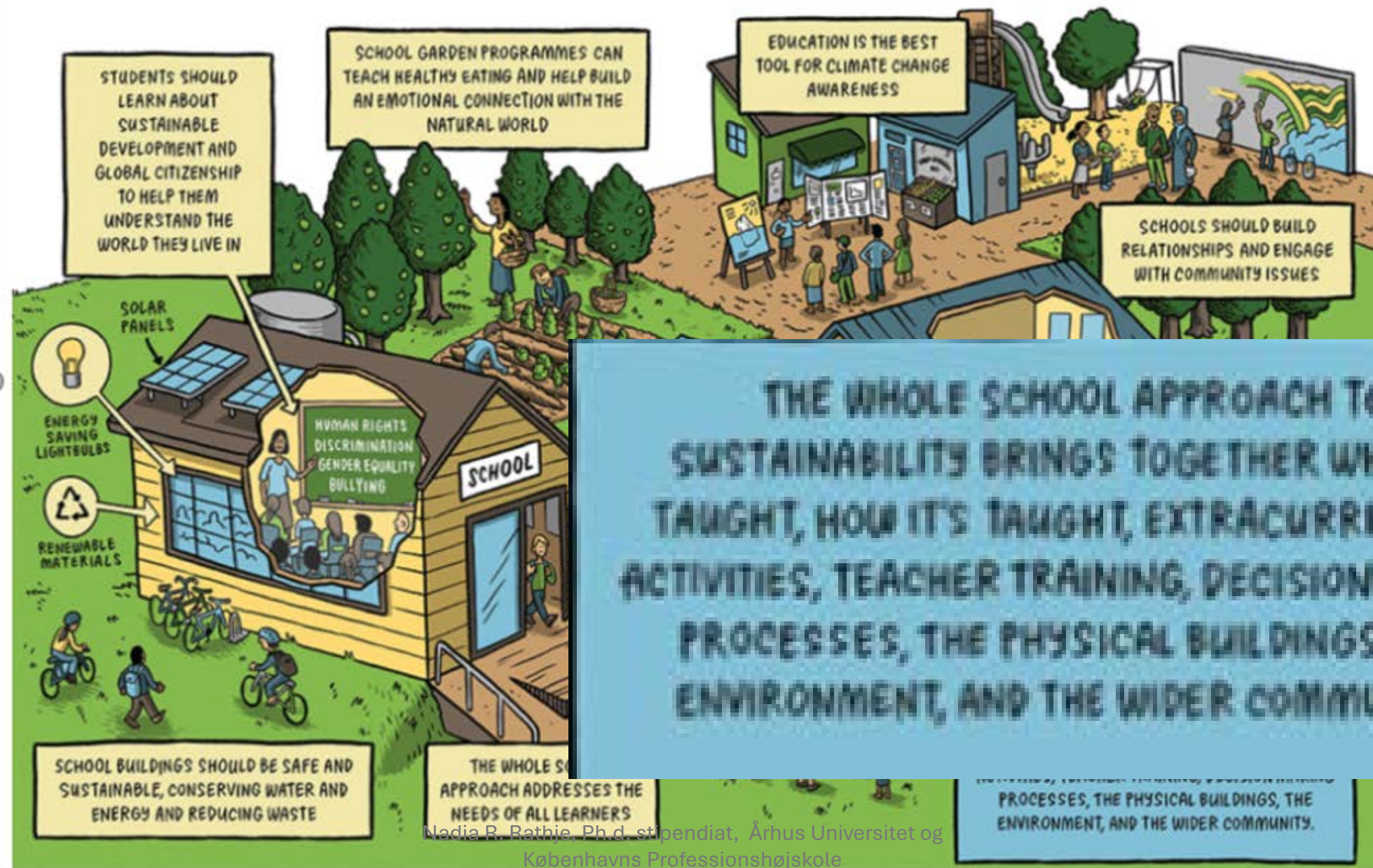

En Helskoletilgang til Uddannelse for Bæredygtig Udvikling

Workshop ASTRA
3.10.2024

Nadia Raphael Rathje

Sustainability is not just something to learn, it's something to live!

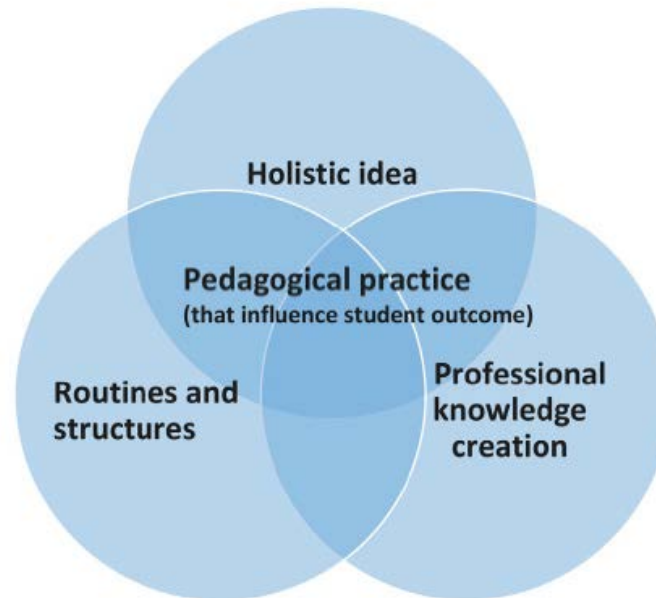

UNESCO 2014

A Whole School Approach to Sustainability
Source: Wals & Mathie, 2022

Mathie og Wals 2022

Mogren et al.2018

**En Helskoletilgang
til Uddannelse for
Bæredygtig Udvikling**

Grøn omstilling

Individ

Adfærd
Vaner
Forbrug
Holdninger
Forståelser

Organisation

Fællesskab
Institution
Forening
Arbejdsplads
Uddannelse

Samfund

Politik
Økonomi
Ideologier
Kapitalisme, vækst
Samfundsstrukturer

En Helskoletilgang
til Uddannelse for
Bæredygtig Udvikling

Hvorfor Helskoletilgang i et bæredygtighedsperspektiv?

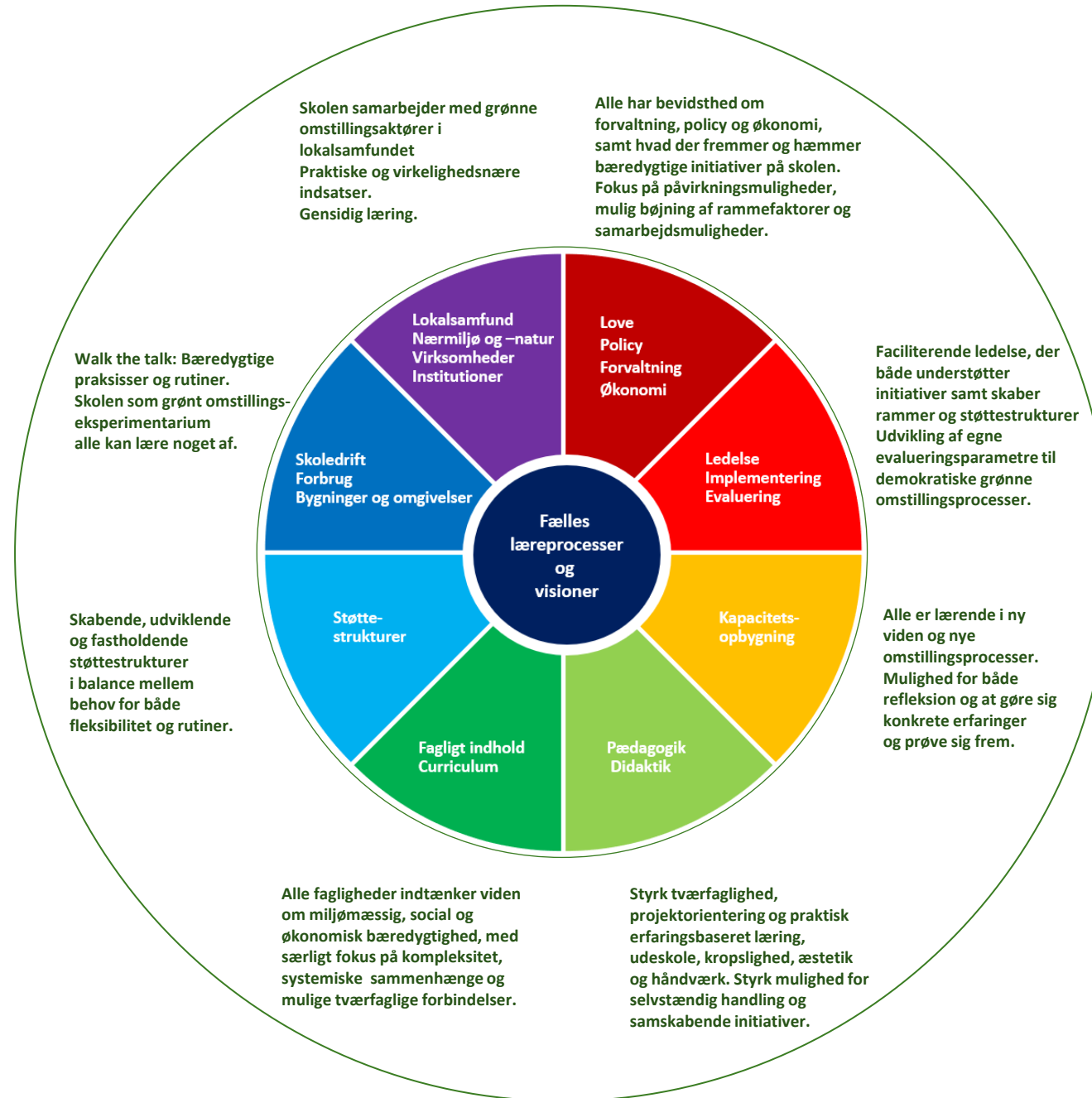
- Omstilling
- Skolen som et økosystem
- Holistisk uddannelsesudvikling
- Fælles fundament og vision:
 - kan styrke fælles refleksion over uddannelsesopgaven, innovationsprocesser og synergier mellem forskellige aktører og professioner i uddannelsen
- Både bottom-up og top-down tilgang
- Handlekompetence og funktionelt praktisk arbejde
- Stærkere relevans
 - ikke mindst ift. den lokale kontekst og den enkeltes livsverden

En helskoletilgang til uddannelse for bæredygtig udvikling

En idealmodel, der kan bruges til at reflektere og udvikle

Bæredygtighed er ikke blot noget vi lærer, men noget vi lever.

Grøn omstilling, handling, refleksion, forståelse for sammenhænge, ansvarlighed, omsorg, retfærdighed, solidaritet, etik. Fællesskab om handling rettet mod bedre forhold for alt på Jorden.

Fælles udviklings- og læreprocesser med fokus på demokratiske deltagelsesmuligheder.

Visioner skabt i fællesskab, kendt af alle, jævnligt valideret, evalueret og fornyet.

Visioner som praktiske pejlemærker for indsats.

En helinstitutionstilgang til uddannelse for bæredygtig udvikling

Hvad gør du?

Skriv på modellen:

Hvad laver du i dit arbejdsliv, der i en eller anden forstand handler om omstilling og bæredygtighed?

Skriv det dér, hvor det er i modellen.

Lav pile til andre dele af modellen, det kræver samarbejde med eller har indflydelse på.

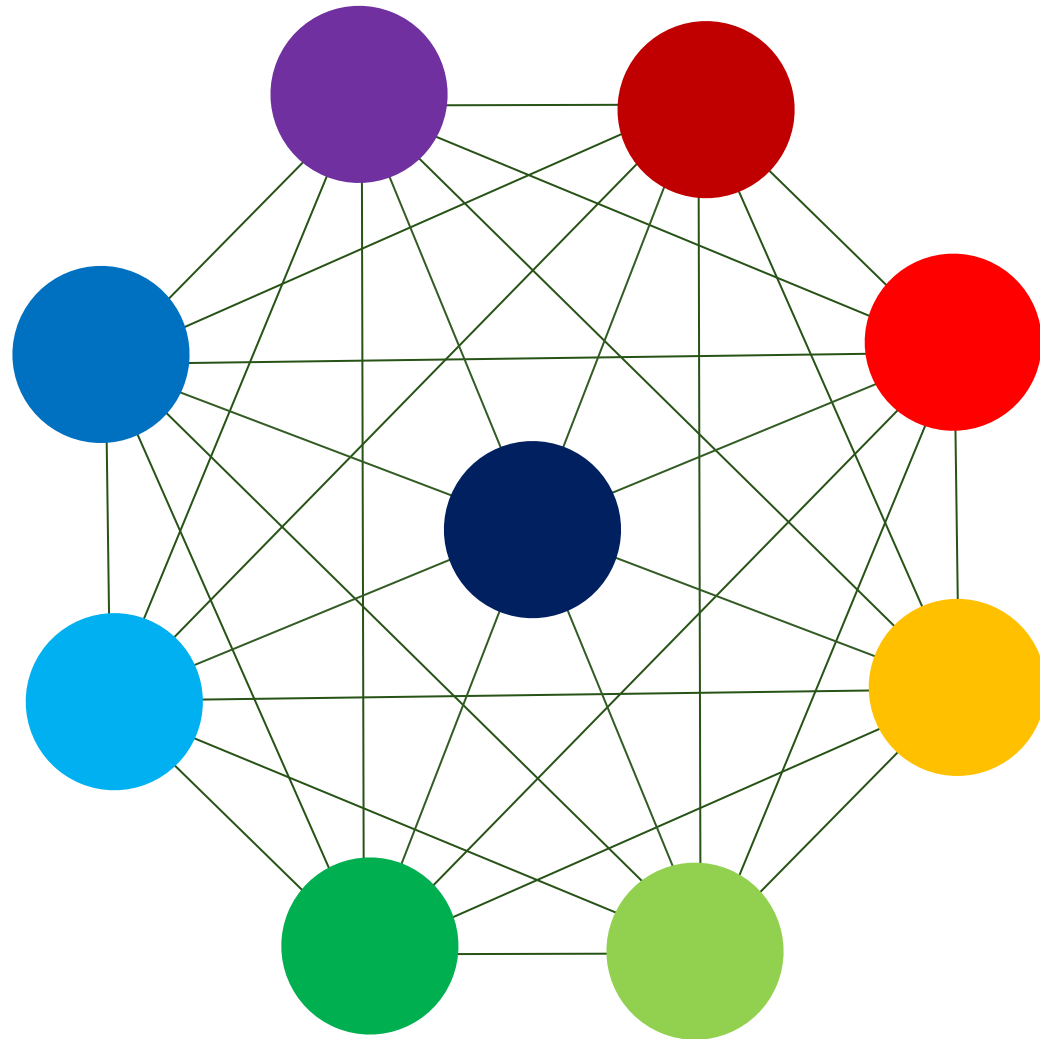

En helinstitutionstilgang til uddannelse for bæredygtig udvikling

En helkoletilgang til uddannelse for bæredygtig udvikling

Systemisk forståelse:

- Hvad er forholdet mellem del og helhed?
- Hvordan hænger elementerne sammen?
- Hvordan kunne elementerne hænge sammen?
- Hvilke tråde er der, eller kunne der være, mellem de enkelte dele i fx et specifikt initiativ?

En helinstitutionstilgang til uddannelse for bæredygtig udvikling

Hvad kunne du/ din organisation gøre?

Skriv på modellen:

Hvilke samarbejdspartnere eller støttestrukturer kunne udvikle videre på det du gør?

Hvilke nye initiativer/sammenhænge kan du forestille dig?

Hvilken forskel gør det at tænke ideen i en whole school tilgang?

En helinstitutionstilgang til uddannelse for bæredygtig udvikling

Uddannelse for bæredygtighed

Udviklingsmodel i et helskoleperspektiv

Udforsk et bæredygtigt udviklingsinitiativ igennem alle bokse:

- **Hvad? Hvorfor? Hvem? Hvordan? Hvornår?**
- Tænk i fælles læreprocesser og omstilling for alle.
- Tænk mangfoldigt og alsidigt i hele modellen.

Helskoletænkning

- Forhold mellem del og helhed?
- Mulige fælles læreprocesser og praksisser?
- Mulige interne/eksterne samarbejdspartnere?
- Sammenhænge mellem materialitet, drift og uddannelse?

Rutiner og strukturer

Nødvendige → ønskværdige
Fast → fleksibelt

Kontinuum

Det absolut nødvendigste → ideelt set
Indsats nu og her → på længere sigt

Støttestrukturer

Hvem skal understøtte med hvad?
Skabende, udviklende, fastholdende støttestrukturer

Kapacitetsopbygning

Hvem skal kunne/lære/udvikle hvad?

- I processen?
- fremadrettet?
- vidensdeling/spredning?

Kommunikation

- Vision, begrundelser
- Italesættelse, klarhed, enkelhed
- Deltagelsesmuligheder

At skabe trivsel og fællesskab

Ja, altså jeg tænker jo ikke bæredygtigheden som bare miljø og klima og grøn og alt muligt. Bæredygtigheden det er det, at vi er... ja hvordan skal jeg forklare det altså? Skal være bæredygtighed, altså både det, at man har det godt, at vi trives, og at man udvikler sig. Men samtidig at man hele tiden tænker på, at vi er her kun, vi har kun kloden til låns, vi skal passe på den, vi skal tænke på andre end os selv, så den bæredygtighed, tænker jeg at den går ud over, det hvad vi gør. Den skulle meget gerne give et udsyn også. Tolerance, trivsel, udsyn. Medmenneskelighed. Altså det er, det hele det skal hænge sammen, og jeg tror ikke, at der er noget af det, der kan fungere, hvis ikke vi har det andet, trivslen, med.

(Skoleleder, P-skolen)

Tak 😊 - håber på en masse tanker og videre diskussioner – og handling

Referencer

- Breiting, S., Mayer, M., & Mogensen, F. (2005). *Kvalitetskriterier for ESD-skoler : en guide til at fremme kvaliteten af uddannelse for bæredygtig udvikling : et dokument til international debat fra SEED og ENSI netværkerne*. Austrian Federal Ministry of Education, Science and Culture, Dept. V/11c Environmental Education Affairs.
<https://www.ensi.org/global/downloads/Publications/210/QC-DK.pdf>
- Mathie, R. G., & Wals, A. E. J. (2022). *Whole school approaches to sustainability : exemplary practices from around the world*.
- Mogren, A., Gericke, N., & Scherp, H.-Å. (2019). Whole school approaches to education for sustainable development: a model that links to school improvement. *Environmental education research*, 25(4), 508-UNESCO (2017). Education for Sustainable Development Goals - Learning Objectives. Paris, France, UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247444>
- Rathje, N. R. (2018). Sneglelæring - mundtlighed som bro til literacy gennem sanse- og erfaringsbaseret læring *Viden om Literacy*, 23.
https://doi.org/https://www.videnomlaesning.dk/media/2416/23_nadia-raphael-rathje.pdf.
- Rathje, N. R. (2023). Er der en whole school derude? – Potentialer og barrierer i en whole school-tilgang til uddannelse for bæredygtig udvikling. *Studier i læreruddannelse og -profession*, 8,1, 23.
<https://doi.org/DOI: 10.7146/lup.v8i1.136156>
- Ulriksen, L. (2023). Naturvidenskabens bidrag til almendannelsen. *MONA*.
- UNESCO. (2017). *Education for Sustainable Development Goals - Learning Objectives*. Paris, France: UNESCO Retrieved from
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247444/PDF/247444eng.pdf.multi>